

To nejlepší, co máme

GRIET OP
DE BEECKOVÁ

Tento román je jako
jemně vybroušený diamant
De Leesclub van Alles

HOST

GRIET OP DE BEECKOVÁ

To nejlepší, co máme

To nejlepší, co máme

**GRIET OP
DE BEECKOVÁ**

Brno 2019

Copyright © 2017 by Griet Op de Beeck
Originally published in 2017 by Uitgeverij Prometheus,
Amsterdam

Translation © Radka Smejkalová, 2019
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2019
(elektronické vydání)

This book was published with the support
of Flanders Literature (flandersliterature.be)
Překlad této knihy podpořila agentura Flanders Literature

ISBN 978-80-7577-859-8 (Formát PDF)
ISBN 978-80-7577-860-4 (Formát ePub)
ISBN 978-80-7577-861-1 (Formát MobiPocket)

Nebezpečné a špatné jsou jen ony smutky, které nosíme mezi lidmi, abychom je přeblušili; jako nemoci, které jsou ošetřovány povrchně a pošetile, vzdalují se jen a vypuknou po malé pauze tím strašlivěji; a nabrodí se v nitru a jsou život, jsou nežitý, zhrzený, ztracený život, na který lze zemřít.

RAINER MARIA RILKE, DOPISY MLADÉMU BÁSNÍKOVÍ
(PŘEKLAD VLADIMÍR HOLAN)

To nejlepší, co člověk může udělat, je zanechat svět o něco lepší, než jak ho našel.

PAUL AUSTER, TIMBUKTU

*Ještě neskládejte ruce do klína
Ještě nenastala naše hodina
Život jde dál*

ZESDE METAAL, NAAR DE WUPPE (V ŘITI)

Co vymažeme, přetrvává dál

JEDNA

Lucasovi trvalo celých třiačtyřicet let, než na to přišel: Stavět se k životu čelem mu nebylo dáno do vínku. Protáhl se a pak ramena uvolnil. Rukávy saka si vykasal co nejvýš a podrápal se na obou předloktích. Kromě červených škrábanců po nehtech si nepovšiml ničeho neobvyklého, ale stejně měl pocit, že se z toho svědění zblázní. „Hluboký nádech, hluboký výdech,“ řekl si nahlas a soustředěně opakoval: „Nádech a výdech.“

Někde se dočetl, že to je jedenaosmdesát metrů. Ten most tu stál ještě dřív, než se narodil, lidé z něj odjakživa skákali, za rok to v průměru činilo čtrnáct a půl člověka. Nechtělo se mu počítat, kolik to dělá celkem. Opřel se o široké zábradlí a zahleděl se do hlubiny. Zamotala se mu hlava. Pevně se chytil betonového okraje, ale pohled neodvrátil. Ulice, voda a železniční koleje, zaparkovaná auta, stromy ve všech odstínech zelené, střechy domů nalepené bez ladu a skladu jedna na druhou, průčelí domů s pozavíranými okny a dveřmi, silnice klikatící se do dále, člověk na procházce se psem, všechno miniaturní, jako by to ani nebylo skutečné, jako by to nemělo nic společného s životem tady nahoře. Ta nesmírná hloubka lákala a ohromovala. Opatrně se narovnal, ustoupil o krok zpátky a zadíval se na mraky — neslyšně se přesouvaly po obloze, jako by se z ní pokoušely odplout. „Nádech, výdech. Nádech, výdech.“ Snažil se, aby jeho hlas zněl co nejklidněji.

Vlastně si vůbec neuvědomoval, jak se sem dostal. Nasedl do auta, to si ještě pamatoval, a teprve když se natahoval pro pás, mu došlo, že má na sobě pořád talár. Vystoupil a přetáhl si ten hadr přes hlavu, loket mu zůstal vězet v rukávu. Ozvalo se

trhání látky, zaklel. Hodil černý plášť na zadní sedadlo a oblékl si sako. To převlékání mu pokaždé připadalo směšné, předpokládal, že mezi kolegy je v tomhle ohledu bílou vránou.

Znovu usedl do auta. Předloktími se podrbl o volant. Slyšel, jak za ním utíká soudní zřízenec. „Ctihodnosti! Ctihodnosti, co...?!“ Lucas předstíral, že ho neslyší. Klíček do zapalování, sešlápnout plyn, nepřemýšlet, vyjet z garáží.

A teď stojí na tomhle zvláštním mostě. Prohrábl si vlasy, cítil, jak mu konečky prstů kloužou po lebce. Nesnesitelně ho bolela hlava, jako by ho do spánků mlátili tlustými zákoníky. Ve vnitřní kapse saka mu začal vibrovat telefon. Nechtěl nikoho slyšet, nebo spíš asi nebyl ve stavu s kýmkoliv mluvit. Sám nevěděl.

Příliš dlouho se od něj očekávalo, že bude vždycky vědět všechno. U soudu, kde vynášel rozsudky, jimiž pečtil lidské osudy. To byla jeho role, vybral si ji navíc sám, takže si neměl co stěžovat. Doma, kde mu žena tvrdila, že je potřeba dívat se kupředu a že život je příliš krátký na to, aby ho člověk proflákal. Byla jako z oceli, to na ní obdivoval už v době, kdy se seznámili.

Promnul si oči, tváře, bradu. Byl rád, že se na sebe nemusí dívat. Údolím projel vlak a zmizel v tunelu, shora vypadal jako žízala, která se zavrtává do země. Jinak se toho dole moc nedělo, vesnice působila jako dávno odváta vzpomínka. Kéž by i jeho vzpomínky mohl odváť čas, jako to dělá s vůněmi a někdy i s nadějí.

Člověk by předpokládal, že hladina řeky představuje měkkou přistávací plochu, Lucas ale věděl, že dopadnout na ni z téhle výšky je stejné jako narazit do betonu. Takový náraz roztrhává člověku kosti a ty mu provrtávají životně důležité orgány. Komu se to nepoštěstí, ten se posléze utopí. Alespoň tedy skoro vždycky. Povídají se zkazky o skokanech, co přežili. Lucas kdysi slyšel vyprávění jednoho badatele, který takové vzácné

přeživší vyhledával po celém světě. Víc než devadesáti procentům z nich prý v okamžiku, kdy se odrazili, problesklo hlavou: Nechci umřít. Pomyšlení na posledních pár vteřin života těch, kteří nakonec skončili v náručí smrti, bylo pro Lucase nesnesitelné.

Mezi zábradlím a vozovkou si povšiml tří nedopalků. Doufal, že je tam odhodili tři kuřáci, ale vlastně věděl své. Možná to ti přeživší říkali jen proto, aby se nějak vyrovnali s faktem, že se jim pokus skoncovat se životem nezdařil. Umíme si na nos všet parádní bulíky, má-li náš život být díky tomu snesitelnější.

Lucas nikdy neměl vodu rád. Když mu bylo pět nebo šest, řekl mu otec, že se spolu půjdou podívat k hotelovému bazénu. Ještě teď si vybavoval, jak byl nadšený, že může jít s tátou. Oblékl si plavky, doufal, že tam bude také brouzdaliště. Procházeli hotelovými chodbami, pod bosýma nohama cítil měkkou podlahu. Sjeli výtahem, utkvělo mu v paměti, že kabina byla ze tří stran oblepená vínovými tapetami, na čtvrté bylo zrcadlo. Minuli restauraci, kde se podávaly snídaně, sešli po schodech a skleněnými dveřmi se dostali k poměrně velkému krytému bazénu.

Mlčky u něj s tátou stáli a dívali se na ostatní lidi ve vodě i na suchu, moc jich nebylo. Otec ho pak zničehonic a bez jakéhokoliv varování do bazénu hodil. Lucasovi se vybavila panika, jež ho zachvátila, voda v nose, plácání se ve vodě, aby se udržel nad hladinou, a otec, který se jen díval a nic nepodnikl, rozhořčené tváře přihlížejících, o nichž si myslel, že se rozčilují kvůli němu — klukovi, co ani neumí plavat, a který je tak pro otce ostudou. Dodnes měl tu scénu před očima.

Cítil, jak mu v hrudi buší srdce, dýchal jako o překot. A to strašné svědění. Musí se uklidnit. Třeba pomůže, když se posadí. Zábradlí bylo široké dobrých třicet centimetrů, de facto by to šlo. Zadíval se na zábrany z plexiskla namontované po obou stranách mostu, každá měla tak tři metry na šířku a nějaké dva

metry na výšku. Prý jako prevence. Jako by člověk nemohl skočit z místa vedle nich. Levou rukou uchopil sloupek zábrany, zapřel nohu o betonové zábradlí a začal se soukat nahoru. Na okamžik znovu pohlédl dolů, strachem se mu sevřely útroby, ale nevzdal to a nakonec se posadil. Říká se, že obrovské zoufalství dokáže přemocť strach, ovšem Lucas si tím tak jistý nebyl.

Kolem přeletělo hejno ptáků, asi vlaštovky, napadlo ho, i když vlastně nevěděl proč — ve zvířatech ani v rostlinách se nevyznal. Za zády mu projelo několik aut, ve všech lidé mířící k nějakému cíli. Zašátral prsty v rukávu, chtěl se podrbat. Když pak tu asi někdo naposledy skočil, říkal si, a odkud přesně, co viděl před sebou a na co asi tak myslel?

Beton ho studil do zadku. Masíroval si spánky, ale žádný efekt to nepřinášelo. Už poněkolkáté se mu rozvibroval mobil. Nakonec ho vytáhl, i trpělivost má své meze. Na displeji fotografie Isabelle, kterou mu tam sama nastavila. Trvala na tom, aby se její jméno vyslovovalo po francouzsku, se zřetelným „le“ na konci. Šedé oči, zelenkavé oční stíny, pronikavý pohled, tenké obočí, nápadný nos, rty namalované tmavě rudou rtěnkou, dlouhý krk, tak trochu útrpně stažené koutky úst, i když to mu možná jen tak připadalo. Upřeně se na telefon díval, jako by snad nesloužil k tomu, aby se do něj mluvilo. Přístroj se odmlčel, její obrázek zmizel. Až teď si všiml, že má sedmnáct zmeškaných hovorů. Zasunul mobil zpátky do kapsy.

Lucas myslel na svou ženu a na to, co mu jednou o nich dvou řekla její sestra, když Isabelle nebyla v doslechu. Myslel na Pippu, která teď žije daleko v cizině. Na Suzanne, když byla ještě malá holka s velkýma očima a hustými blondatými vlasy zastřiženými do kulaté ofinky. Snažil se nemyslet na matku. Ani na otce.

Mobil se zase dal do vibrování. Tam na druhém konci se nacházel skutečný život, z něhož přišel, z něhož utekl. Podíval se nahoru a pak pod sebe a na chvílku měl pocit, že slyší bušení

vlastního srdce. Telefon ztichl a pak vibrování znovu začalo. Kdyby se teď sebral a odjel, vlastně by se vůbec nic nestalo. Stačilo se jen obrátit a vymyslet si nějakou výmluvu. Stačilo udělat jenom to, co se od něj očekávalo. Vždyť se tak chová celý život. To přece zvládne.

Přidržel se sloupku a postavil se. Opřel si bradu o hrud', zadíval se do propasti a zachvěl se. „Pomóóóóc!“ zařval do údolí. Kolem se s rachotem prořítíl nákladák. Ale nikdo jiný tu nebyl. Cítil, jak se mu stahují krční svaly. Mobil pořád bzučel. Svědění ho dohánělo k šílenství. Kéž by tak teď fičel vítr nebo kéž by tu byl někdo, kdo by mu něco řekl. Zíral dolů a viděl jenom ticho. Viděl život, který nebyl jeho. Neurčitou věčnost. Stál tam sám, jedenaosmdesát metrů nad propastí, a jen pár vteřin ho dělilo od konce všeho, pokud konec byl tím, po čem toužil.

DVA

Co se vlastně stalo? Co ho to popadlo? V jakém okamžiku už najednou nemohl dál, ne takhle, ne s onou samozřejmostí uplynulých let?

Den předtím se vrátil domů někdy po sedmé. Odjel z práce dříve než obvykle, protože na večeri měli přijít Peter s Caroline a Gerard s Alecem a Isabelle ho požádala, aby po cestě vyzvedl objednané jídlo. Lucas vařil rád, ale po posledním debaklu s domácím sushi chápal, že Isabelle raději vsadila na jistotu.

„Zdar, Lucasi.“ Vešel Gerard a v závěsu za ním Alec. „Tak kdepak je hvězda dnešního večera?“ Gerard se protáhl kolem Lucase do kuchyně. „Drahoušku!“ Předal Isabelle košatou kytici a v nadsázce k jejím tvářím vyslal tři vzdušné polibky. Alec plácl Gerarda přátelsky po zátylku a Isabelle se zmocnil tak, jako by po celoživotní dráze horlivého homosexuála najednou zvažoval, že přejde na druhý břeh. Opět se rozezněl zvonek. Lucas se odebral ke dveřím.

„Tak jsme tady!“ Peter nesl dřevěnou bedýnku se šesti lahve-mi, popostrkoval Caroline, ať jde dál, a ptal se: „Kam to můžu položit? Je to ten Malartic-Lagravière, který má Isabelle tak ráda, ročník 2005.“

Lucas mu poděkoval, bedýnku převzal a odnesl ji hned do sklepa. V kuchyni si už mezitím Gerard, Isabelle a Caroline nalili sklenici šampaňského.

„Lucky, namícháš, prosím tě, gin s tonikem? Dva, nebo jestli si sám dáš taky, tak tři. Šampaňské se už chladí v kyblíku s le-dem, to vezmu s sebou.“

„Jasně.“

Lucas otevřel lednici. Isabelle odvedla společnost do obýváku, dveře zaklaply, škvírami do kuchyně pronikal tlumený smích a hovor. Lucas se poohlížel po lahvi ginu, který by se hodil k tomuhle toniku. Nemohl ji najít, a kdyby použil obyčejný Hendrick's, Gerard by to určitě poznal. Ksaku. Narovnal se, vyhrnul si rukávy a pod jasným světlem digestoře si zkoumavě prohlížel kůži na předloktí. Nic neviděl, usilovně se poškrábal, to mu udělalo dobře.

Nijak nespěchal. Vlastně by nejraději zůstal v kuchyni, tak trošku by si zahrál na číšníka, nepletl by se nikomu pod nohy. Tu myšlenku zase zapudil. Nakrájel okurku na tenké plátky, připravil sklenice, nalil si skleničku vína a postavil všechno na tác. Otevřel dveře do obýváku.

Z reproduktorů se ozývala Nina Simone. Lucas rozdal nápoje, přisunul ke konferenčnímu stolu podnožku a posadil se na ni.

„A kdy se teda konečně dohodnou na reformě firemních daní? Jak dlouho už o tom žvaněj?“ pronesl Peter dramaticky a nechal otázku viset ve vzduchu. Lucas si vybavil chlapíka z dnešního odpoledne, který se svým kumpánem ukradl z nějakého velkého stroje naftu. Prý doma klepali kosu, dvě děti na krku. Ještě musí sepsat rozsudek.

Koutkem oka zahlédl, jak na něj Isabelle něco gestikuluje, nedokázal ale hned rozšifrovat, o co jde. Jednohubky, předříkávala neslyšně. Ukázala na něj a pak na sebe a tázavě povytáhla obočí. Lucas zvedl palec a vyskočil, že pro ně dojde.

„Potřebuješ nějak pomoci?“ zeptala se Caroline, aby se neřeklo, alespoň tak mu to připadalo.

„Ne, v pohodě.“

„To je pomocník k nezaplacení, vid?“ pronesla Isabelle a na Lucase se usmála.

Alec odpověděl: „Nechceš ho vyměnit za Gerarda? Už tři měsíce se ho snažím donutit, aby si dával boty do botníku, který jsme si nechali udělat na míru, ale to po něm chci moc.“

Smích. A pak zase téma firemních daní.

Isabelle je nazývala jejich přáteli, ale ve skutečnosti to byli přátelé její, a to přesto, že se znali už nějakých osmnáct let, skoro celou dobu, co s Isabelle žil. Lucas byl odborně odsouván do ústraní, byl tolerován jako muž, kterého si Isabelle z nějakého důvodu zvolila, to si dnes večer otevřeně přiznal, když si v kuchyni zarýval nehty do předloktí. Kdyby se o tom před ní zmínil, jenom by se mu vysmála, že je paranoidní, proto to radši neudělal.

Opatrně vyskládal gratinované ústřice do zapékací mísy. Ještě chvíli ogrilovat a budou hotové. Trouba hučela. Čekal. Isabelle byla přesvědčená, že problém vězí v jeho hlavě, protože na pažích mu není vidět nic, že ho kůže svědčí možná právě proto, že se tak hrozně škrábe. Nabádal se, že na to prostě nesmí myslet, teď ještě, aby se tím hlava řídila. Trouba zapípala.

„Výborný.“

„Já mám ústřice radši jen tak,“ řekl Gerard, „ale takhle jsou taky dobrý, to musím uznat.“

„Fakt skvělý,“ přitakala Caroline a pokračovala: „Jenže ona se po tom hovoru zkrátka rozhodla, že už ji nechce nikdy vidět.“

„Vlastní matku?“ Alecovi spontánním rozhořčením málem zaskočilo.

„Co je to za osobu? Vlastní matku...“ Gerard ještě jednou usrkl z lastury, ačkoliv už v ní nic nebylo, a zamračil se.

„Hele, můžeš se prosím tě trochu krotit? Lucky je tu taky, jestli sis nevšiml.“ Isabelle plácla Gerarda přátelsky po rameni.

Lucas přemýšlel, jestli by nemohl hned posbírat prázdné škeble a zmizet s nimi.

„Po-cho-pi-tel-ně mám na mysli tenhle konkrétní případ,“ nasadil Gerard teatrální tón.

„To se nedá jen tak srovnávat,“ zacvrlikal Alec, „jsou lidi, co...“

„To jste tomu moc nepomohli, radši mlčte.“ Isabelle se podívala na Lucase. „Alec a Gerard jsou na svý matky hrozně fixovaný, vykašli se na ně.“

Celá společnost najednou spočinula zrakem na Lucasovi.

„Každý svého štěstí strůjcem,“ utrousil Alec.

Lucasovi došlo, že Isabelle neustále mluví za něj, a zarazilo ho, že ho něco takového vůbec zaráží, protože to vlastně dělala docela často.

„Člověk nemá vždycky na vybranou,“ odpověděl na nevyřčenou otázku visící ve vzduchu. Nečekal na jejich reakce, vstal a začal sbírat prázdné lastury. Kůže ho svědila čím dál víc.

„Když kluk, který je odkázaný jenom sám na sebe a který vyrůstal v prostředí bez lásky, v devatenácti udělá chybu — je to skutečně jeho vina?“ Lucas oponoval něčemu, co pronesl Peter.

„V týhle zemi máme sociální dávky. Krást tu nikdo nemusí.“ Caroline si uďobla dezertu.

„Problém je v tom, že neznáme všechny souvislosti, nemáme ponětí o tom, jak složité faktory toho kluka k činu dohnaly. Na to, abychom se tím mohli zabývat, nejsou prostředky. Advokáti, sociální pracovníci a soudci spolu příliš málo spolupracují na to, aby opravdu byli schopní...“ Lucas si všiml, že Alec ukazuje na něco na Gerardově talíři a kření se u toho. „Chci tím říct, že vina a nevina jsou strašně komplikované pojmy a... Chybí nám informace, na jejichž základě bychom tomu klukovi uměli skutečně pomoci. A to mě trápí.“

Bylo slyšet jen škrábání lžiček. Gerard Alecovi něco sebral z talíře a ten ho plácl po levé ruce.

„Když to dovedu do důsledků: Nese psychopat, který podle klinického obrazu není schopen empatie, aktivní odpovědnost za své činy?“

Peter se zatvářil skepticky.

„Chci jen říct, že na to není žádná jednoznačná odpověď.“

„To máš pravdu, není,“ odtušil Gerard. Podíval se na Isabelle.

„Ty, co to vlastně jíme?“

„Na obalu bylo napsáno sushi a ravioly z manga a maracuji.“

„Tak to pak chápu, proč ses o tom nezmínila,“ vyprskl Alec.

„Hele, víš co, tak si příště takovou večeří zorganizuj sám, jo?“ pronesla Isabelle na oko pohoršeně.

„Je to dobrý, ne že ne, ale když se tím člověk láduje, tak radši aby nemyslel na to, že se jedná o sushi a ravioly, no uznej.“

Kolem stolu zavládlo bujaré veselí. Lucasovi vlastně maracuja nikdy moc nechutnala. Stejně ji snědl.

„No jo, jenže ty jsi během večera pořád tak zticha, aspoň teda poslední dobou, dřív jsi býval mnohem společenštější. Jako by tě to vlastně už vůbec nezajímalo.“ Isabelle zapnula elektrický kartáček, jeho bzukot přehlušil ruch noční ulice.

„Co jako? Ta večeře?“

Chvilí bylo ticho.

Vyplivla pastu do umyvadla, nabrala si do pusy vodu a také ji vyplivla.

„Ne, já nevím, svět, politika, tak nějak všechno, o čem je řeč.“

„Mě to zajímá, a dokonce hodně, jak dobře víš, vždyť jsem přece mluvil o —“

„Jo, já přece nemyslím doslova, že bys neřekl ani ň.“

„Pokud nemám pocit, že fakt můžu do diskuse něčím přispět, tak...“

„Tím, že budeš mlčet, nepřispěješ každopádně k ničemu.“

„A lepší se nálada u stolu, když řeknu, co si myslím?“ Lucas si stáhl kalhoty a ponožky a hodil je do koše na prádlo.

„No, tak mohl by ses snažit hledět na všechno trochu optimističtěji, pak by sis takový otázky klást nemusel.“

Isabelle si otřela oči vatovým tamponem, hned se na něm objevila černá šmouha. Podívala se do zrcadla na Lucase, jako by od něj očekávala něco, co jí neposkytl. Tázavě její pohled opětoval.

„No nic, mně to přišlo fajn.“ Hodila tampon do koše. „S Alecem je přece taková sranda! Kdyby nebyl gay, tak bych se neovládla.“

Lucas si sundal košili a poškrábal se na pažích. „Jo, Alec je hezoun.“

„No, ale taky má v sobě jiskru, je pohotový, chytrý, plný energie a prostě je mi s ním fajn.“ Oblékla si noční košili. „Hele, smrděj ti nohy. Umyj si je, než půjdeš do postele.“ Odložila šperky vedle umyvadla. „A přestaň se škrábat, akorát si to zhoršíš.“

Odešla do ložnice.

Lucas se přehraboval v domácí lékárničce, nemají tady nějakou mast proti svědění? Samé krabičky s prášky na bolest a dávno prošlé léky, ale ksakru nic z toho, co by potřeboval.

„Přestaň se škrábat,“ řekl si nahlas a pustil vodu. Prostě se vysprchuje, oplachovat si chodidla pod kohoutkem, na to opravdu nemá náladu. Počkal si, až začne téct teplá, vědomě se vyhnul pohledu do zrcadla a zaostřil na dávno prasklou dlaždičku. Všechny šrámy tohoto domu, který společně s Isabelle koupil a zrekonstruoval, znal dopodrobna. Postavil se do horkého proudu a zavřel oči. Voda mu zalévala obličej, tělo se mu zahalilo do páry, myšlenky se rozutekly do všech stran. Určitě zase nebude moct usnout.

V noci čtyřikrát vstal. Isabelle to naštěstí vůbec nezaznamenala. Když jí zazvonil budík, převaloval se v posteli už hodinu a půl. Nechal ji úřadovat v koupelně, sám ještě chvíli ležel,

musel sebrat odvahu. Otočil se na záda a zuřivě se škrábal na pažích.

„Ty nemusíš vstávat?“ ozvala se Isabelle z chodby.

„Ale jo, musím,“ odpověděl. Přesto dál ležel.

Když vešel do kuchyně, měla už Isabelle na sobě kabát.

„Zrovna jsem skypovala s Pippou, řekla jsem jí, že nebudeš stíhat, protože už máš zpoždění.“ Hodila si kabelku na rameno, zpytavě se rozhlédla kolem sebe — ona, která nikdy nic nezapomněla. „V kolik přijdeš domů?“

„Ehm, to nevím,“ zamumlal, „musím dodělat ještě několik kauz, jsem ve skluzu.“

„Hm, super.“

„Jestli chceš, můžu...“

„Ne, dobrý. Zajdu si na jídlo s Mireille nebo tak, ještě uvidím.“

„Mimochodem, o víkendu se chci stavit za Suzanne.“

„Vždyť ses se ségrou viděl minulou středu.“

„To jo, ale...“

„Jestli za ní chceš jet, tak samozřejmě jeď, o tom žádná. Ne že bych nevěděla, co dělat.“ Letmo ho políbila a popadla klíče. „A přestaň se škrábat,“ zasmála se.

Dveře zaklaply. Lucas se podíval na hodinky. S Pippou by si promluvil rád, v tuhle dobu jí ještě nezačalo vyučování. Hodilo se, že v Pretorii je stejný čas. Jenže Isabelle měla pravdu, musí si pospíšet. Nestihl se dokonce ani nasnídat. Otevřel lednici, našel v ní zčernalý banán. Zblízka si ho prohlédl, zaváhal, pak ho vzal s sebou. „Člověk nemá vždycky na vybranou,“ utrousil a vyšel z domu.

Po cestě si pustil v rádiu zprávy. Poslední dobou v něm vyvolávaly neurčitou paniku. Dlouho se snažil všechno relativizovat a vidět v souvislostech, klást důraz na opakující se výkyvy světových dějin, ale jak to má člověk v dnešním světě vydržet?

Pustil si Keitha Jarreta a jeho *Kolínský koncert*, v němž se snoubila naděje s melancholií. Snažil se nenechat se vytočit nehybnou zácpou, byla to jeho chyba, měl vyrazit dřív. Snažil se neškrábat. Myšlenky se mu rozletěly do všech stran. Zaparkoval, vyběhl po schodech, pozdravil kolegu, jehož jméno si nedokázal vybavit. Je vůbec normální, jak poslední dobou zapomíná?

Čekali ho líčení, ale s trochou štěstí to bude mít do jedné nebo do dvou za sebou a bude se moct pustit do dalších kauz. Už neměl čas odeslat naléhavý e-mail, za sedm minut musí být ve druhém patře. Do toho mu zavolala Isabelle.

„Na večer jsem se domluvila s Vincem, takže si v klidu pracuj.“
„Ale tak dlouho jsem tady nehodlal...“

V pozadí byl slyšet hovor.

„Ty, Lucky, musím taky letět. Chtěla jsem ti to jenom říct. Tak čau, předpokládám, že přijdu domů mezi jedenáctou a dvanáctou. Užij si to tam.“

Ještě chvíli poslouchal, ačkoliv už zavěsila. Stál na chodbě jako pitomec s mobilem u ucha, a přitom sebou potřeboval hodit.

Po vstupu do soudní síně spatřil zapisovatelku, tu starší se zběsile vyfoukaným účesem, do něhož by se bez problémů schovalo ptačí hnízdo. Posadil se na majestátní židli určenou právě jemu. Obhájce prvního obžalovaného na sobě měl talár se zažloutlým lemováním, Lucas nechtěl ani pomyslet, jak musí zapáchat. Kluk, který se dostavil na předvolání, se snažil vymáčknout nizozemsky, přestože měl po ruce tlumočnicka. Kdyby si Lucas nedával pozor, nechal by se takovými drobnostmi dojmout.

Ve druhé kauze státní zástupce vystupoval s rozvláchnou pedanterií, což dělal často, ale Lucas si na to nikdy nezvykl. Při čtvrtém líčení advokát Van Weldingen určitě dvacetkrát použil

výraz „phishingový útok“. Lucas zalitoval, že tentokrát neudělal to, co obvykle dělával, když si obhájce vyžádal na vyjádření pětáctyřicet minut, totiž že mu nestanovil podmínku, že se ani jednou nesmí opakovat. Nad splněním takové podmínky pak bděl jako ostrůž, což i toho nejostřílenějšího obhájce dokázalo vyvést z míry. Lucas poslouchal, snažil se neškrábat, to se nehodí k člověku, od něhož se očekává, že z něj bude vyzářovat jakás takás důstojnost.

Během dalšího líčení ho dostal pohled na naprosto znuděné tváře policistů, z nichž jeden neustále ostentativně žvýkal. Přitom šlo o velice žalostný případ — mladý Alžířan, co skončil jako prostitut. Lucas se domníval, že tak jen dal průchod své homosexualitě. Mladík se dohadoval s klientem, který odmítl použít kondom, a situace se mu vymkla z rukou. A teď byl obviněný z ublížení na zdraví a vinu nepopíral. Tvrdil ale, že si začal ten druhý a že se přece musel nějak bránit? Ustavičně mrkal. Co má s takovým klukem dělat? Snažil se nevnímat soudního zřízence, který kmital po místnosti jako dítě vystresované z představy blížícího se vystoupení na školní besídce.

A pak ještě jeden případ domácího násilí. Domnělý pachatel se hned posadil, paže si zeširoka položil na opěradlo lavice, jako by si předsevzal, že se nenechá vyvést z míry. Jeho žena, skoro ještě dívka, tam stála tiše a utápnutě, Lucas se na ni nemohl dívat.

Slyšel cvrkot, bzuchení a praskání klimatizačního a topného tělesa. To bylo v téhle architektce velebené budově k vzteku, jako by v každé skulině trůnili cvrčci a sváděli boj s klidem a tichem. Snažil se tomu přivyknout, přijmout to jako normální okolní ruch, který splyne s hučením aut projíždějících venku, s vrkáním holubů, klapotem podpatků na chodbách, zkrátka to brát jako známku života.

Slova se ujal státní zástupce. Lucas ho skoro nevnímal, myslel jen na to, ať už ten kravál probůh ustane, hned teď, ať už

se zbaví toho svrbění, to se nedá vydržet. Doléhaly k němu protiargumenty obhajoby, viděl, jak státní zástupce kroutí hlavou, připadalo mu, jako by bzučení a tukaní jenom sílilo. A uprostřed další okázalé věty se najednou vztyčil. Spatřil, jak se k němu otočily všechny hlavy. Mladá žena se vylekala, jako by to snad byla její vina. Oba tlumočníci, kteří si v předposlední lavici neustále něco šuškali, najednou ztichli. Soudní zřízenec se poprvé za celý den zastavil.

Musím se zase posadit a omluvit se, říkal si Lucas, ale ani se nehnul. Pohledem přelétl jednotlivé přítomné, potom se zhurta otočil, otevřel dveře v zadní části soudní síně, vyšel do chodby a po schodech se vydal k parkovišti. Téměř utíkal. V tom okamžiku nemyslel na nic, jen na to, že odtud musí pryč. A to hned.

Teď stál na zábradlí, pod sebou jedenaosmdesát metrů. Deset minut, půl hodiny, možná déle, neměl ponětí o čase. Jeho myšlenky o sebe zakopávaly, při pomýšlení na návrat se mu špatně dýchalo. Zpátky k soudu, do kanceláře, domů, k ženě, k přátelům, zpátky do postele, v níž tak často nemohl usnout, kde mu hrdlo stahovaly noční můry, zpátky do života, který ho válcoval, k lidem, kteří se v něm vyskytovali, i k těm, kteří v něm chyběli, do života, v němž se debaty o světových problémech zdály být pro mnohé pouhými intelektuálními cvičeníčky, jenže my na téhle planetě žít musíme a někdo jako Pippa ještě o tolik let déle než on, pokud všechno půjde dobře.

Pohlédl do oné závrtné hlubiny a uvědomil si, že se ke skoku nikdy neodhodlá. Mezi nechtít se vrátit a chtít se vším skoncovat je velký rozdíl. Pevně se chytil sloupku a opatrně ze zábradlí slezl. Kolem projelo auto, už tolikáté od doby, co se tu ochomýtal. Došlo mu, že ani jeden řidič se nenamáhal ověřit, jestli je Lucas v pořádku, když tak postává na notoricky známém mostě sebevrahů. Ne že by o takovou pozornost stál,

naopak, styděl by se do morku kostí, kdyby měl někomu vysvětlovat, kde se tam vzal. Myslel na bohapustou opuštěnost lidí, kteří sem přišli skočit. Na to, jak je lidská lhostejnost musela v nejčernějších myšlenkách jen utvrdit.

Sebral se a vydal se pryč, asi o třicet metrů dál si všiml domu. Z oken na jedné straně byl určitě skvělý výhled na most v celé jeho délce. Na jednom z nich visel plakát. Zářivě oranžovou barvou na něm bylo napsáno: NA PRODEJ a číslo. Lucas bezmyšlenkovitě popadl telefon a číslo vytočil. Po třech zazvoněních se někdo ohlásil.

TŘI

Ani po jedenácti dnech Lucas při pohledu kolem sebe nevycházel z údivu. Vybledlá žlutá sada pepřenky a slánky ve tvaru kočky a vajíčka, taková neuvěřitelná kombinace: kočka a vajíčko. Napadlo ho, že zvíře možná špatně identifikoval, ale při sebelepší snaze v něm nedokázal vidět slíпку, kachnu ani jinou nosnici. Na háčku pod poličkou utěrky s vyšívanými medvídky. Ošuntělý gauč, do něhož člověk vždycky zapadl neuvěřitelně hluboko. Obrazy s přívětivými krajinkami, jeden s klaunem, který v něm vyvolával averzi. Na záchodě pověšené přání velikosti A3 s nápisem HAPPY BIRD-DAY a obrázkem krocaní hlavy. Mechově zelené kachlíky v koupelně a závěsy ze žlutého froté. Jen málokdo by měl pochopení pro fakt, že to všechno nechal v podstatě nedotčené, ale jemu ty ohavnosti, o něž někdo před ním tak láskyplně pečoval, přišly svým způsobem dojemné.

Připadal si tu tak nějak zvláště jako doma. Možná i proto, že tohle místo snad nemohlo být větším protikladem domu, v němž vyrůstal — vily se čtyřmi rozlehlými podlažími, obklopené zahradou o velikosti parku, kde odevšad dýchala historie. Z majestátních obrazů, z ornamentů na táflovaných stěnách, z lustrů, z diskrétně vrzajících parket, z těžkých starožitných skříní. Na šesti stech metrech čtverečních se tam nenašel jediný prázdný kout ani volný kus zdi.

Vždycky z toho byl nespůj — z toho nadbytku, z faktu, že se pořád musí krotit, aby něco nerozbil, z času, který se ve všech místnostech zastavil, ze stop, co po sobě zanechaly předchozí generace. V tom nepřehledném ohromném domě s téměř

nepoužívanými místnostmi, jejichž zdivo bylo svědkem pohřbených tajemství a kde se za ta léta pod vrstvami tapet usadila spousta emocí, si věčně připadal nicotný. „Zato tímhle domem dokážu návštěvníky provést za šest minut,“ pronesl nahlas.

Samomluvy se vědomě snažil zbavit, ačkoliv z takto utříbených a nalinkovaných myšlenek měl pak dobrý pocit. Když si povídal sám se sebou, vypadal podle Isabelle, jako by to neměl v hlavě v pořádku, což zcela jistě sedělo. Ale teď tu nebyl nikdo, komu by to mohlo vadit. A také potřeboval jednou za čas něco slyšet. Něco jiného než dunění větru během pochůzek po mostě, něco jiného než znepokojující zprávy, které na něj chrлил rozhlas, něco jiného než cvakání radiátorů a vrčení lednice.

Od doby, co se sem nastěhoval, měl také tendenci holdovat drobným prostopášnostem, kterým se předtím naučil nepodléhat. Isabelle kladla důraz na dobře stavěné, zdravé tělo, v tom měla samozřejmě pravdu. A vzhledem k tomu, že neměl dost času sportovat, se musel nadmíru hlídat. Tady ale za den nachodil spoustu kilometrů. Když po nějakých čtyřech hodinách venku vešel do kuchyně, měl hlad jako vlk. O to víc mu pak chutnalo.

Vypnul plynový hořák. V tolika restauracích už jedl spoustu výtečných pokrmů, ale smaženky z bílého chleba lahodně nasáklého vajíčkem ho přenesly do dětství — přesně takové mu dělávala Rita. Obalil ve vejci další krajíc a přenesl si prkénko ke stolu. Talíř nepotřeboval. Tady neplatila žádná etiketa. A z téhle židle měl dobrý výhled na most. Prohlédl si paže, vidět na nich nebylo nic a svrbění také ustalo. Ke smažence přivoněl a pak se do ní zakousl. Ta vůně ho přiváděla k blaženosti.

Nikdy v podstatě moc nedal na pověry, a přesto fakt, že na prodej byl právě tenhle domek u tohohle mostu, a to dokonce teprve krátkou dobu, bral jako znamení. Jako by mu svět chtěl sdělit, že on, člověk, který tolik let vídával lidi u soudu až po činu, kdy už bylo pozdě, by se nyní měl pokusit zakročít včas.

Ta myšlenka byla samozřejmě trochu potrhlá, což dobře věděl, ale aspoň byla konkrétní. „Netoužíme snad právě po tom, být někomu k užítku?“ Přemýšlel, z jakého důvodu si takovou otázku klade.

V práci si zažádal o neplacené volno a dostal ho — i přesto, že k tomu docházelo jen výjimečně. Soudcům sice v případech pracovní neschopnosti nebo podobné překážky plat běžel normálně dál, ale Lucas si v žádném případě nechtěl nárokovat něco, co mu nepatřilo. Jednoduché to rozhodně nebylo. Po dlouhých debatách se shodli na třech měsících. Alespoň pro začátek, myslel si, ale nahlas samozřejmě neřekl nic. Byl rád, že se mu to podařilo zařídit aspoň takhle.

Zakousl se do druhého krajíce. Pomalu žvýkal. Prohlížel si nůž s červenou plastovou rukojetí. Francine měla očividně ráda barvy. Žila v tomhle domě déle než čtyřicet let. Její potomci řekli, že po ní všechno vyklidí. Zavolají vetešníka, v případě nutnosti se to prý dá zařídit relativně rychle. Lucas jim na všechny ty krámy včetně nábytku udělal nabídku. Uzavřel zvláštní pojistku a s pozůstalými se domluvil, že se nastěhuje ihned. Vklouznout nepozorovaně do života někomu jinému v sobě skrývalo určité kouzlo.

Dojedl poslední sousto a vzpomněl si na Ritu. Její smaženky bývaly lepší. Dodnes na ni často myslel. Jak se smála jeho vyprávění, jak v okamžicích, kdy mu chtěla sdělit něco důležitého, brala jeho ručičky do svých dlaní, jak od něj nic neočekávala, prostě tam byla. Rita kdysi u jeho dědečka začínala jako služebná za byt a stravu, později se zdálo, že k domu patří stejně jako břečtan obrůstající kůlnu na zahradě.

Lucasovi táhlo na devět, když mu matka jednou po návratu ze školy sdělila, že Ritu právě odvezla sanitka a že to nevypadá dobře. Máma měla ústa stažená do tenké čárky a ruce neohrabaně složené na bříše, otec se uchýlil do pracovny, kam nikdo bez zaklepání nesměl.

Lucas v záchvatu paniky naléhal, aby jeli za ní. Trvalo dlouhé minuty, než matka konečně popadla klíče od auta. Dohodli se, že otec zůstane doma se Suzanne. Kdykoliv na křižovatce naskočila červená, Lucas zadržoval dech, dokud se zase nerozsvítla zelená, snad aby semaforey pochopily, že čekání nesmí trvat příliš dlouho. Pořád dokola žadonil, jestli nemůžou jet rychleji, až se matka rozčilila, že jeho kibicování stejně ničemu nepomůže.

Když dorazili do nemocnice, byla Rita už po smrti. Krvácení do mozku. Sestra se zeptala, jestli ji ještě chtějí vidět, Lucas ze sebe hned vypravil, že ano, ale matce se ta představa nezamlouvala. Seděli v čekárně a čekali, až jim sestra donese Ritiny osobní věci. Dnes si vybavoval, jak dupal vzteky nad tím, že už ji nesmí vidět, a jak pak ten vztek v sobě poslušně udusil. Slzy se dostavily až později, potom co doma sešel do suterénu a ona tam opravdu nebyla, ačkoliv v těch prostorách s nízkým stropem se stále ještě vznášela její vůně. Vzal si z toho ponaučení, že lidé můžou jen tak zmizet.

„Takový konec bychom si přáli všichni,“ pronesl otec po pohřbu, ale hlas se mu chvěl, což u něj Lucas neznal. Chtěl vědět, jestli si Rita uvědomovala, že ji přes město vezou se zapnutou sirénou a že je na pojízdném lehátku úplně sama, právě ona, která nesnášela hluk a podle Lucase neměla ráda samotu, ačkoliv tím si nebyl jistý. Matka jen pokrčila rameny, nic víc. Suzanne, které tehdy nebyly ještě ani čtyři roky, se zeptala, jestli odted' nebudou dostávat nic k jídlu.

Zazvonil mu mobil. Volal Hans, dobrý kamarád ještě ze studií, zavolá mu pak zpátky. Lucas se poohlížel po pohorkách, které si koupil kvůli pochůzkám po mostě — byly ošklivé, zato nesmírně pohodlné. Procházel jeden pokoj za druhým, nakonec je našel pod konferenčním stolem. Sedl si a obul se. Byl čas vyrazit do akce.